

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

MAYIS 2019

Sayı 73

İçindekiler

Yönetici Özeti-Küresel Ekonomi	1
Yönetici Özeti-Türkiye Ekonomisi	2
Küresel Ekonomideki Gelişmeler	3
Dünya Ekonomisi	3
ABD	4
Euro Bölgesi-AB	4
Almanya	5
İngiltere	5
Japonya	6
Çin	7
Hindistan	7
Güney Kore	8
Brezilya	8
Rusya	9
İmalat PMI İncelemesi - Nisan 2019	10
Döviz Kurları İncelemesi - Nisan 2019	11
Teknoloji Gündemi	12
Türkiye'deki Güncel Ekonomik Gelişmeler	13
Enflasyon-Nisan 2019	13
Sanayi Üretim Endeksi-Mart 2019	14
Hane Halkı İşgücü Verileri-Şubat 2019	15
Kapasite Kullanım Oranı-Nisan 2019	16
Ödemeler Dengesi-Mart 2019	17
Güven Endeksleri ve Bütçe	18
Dış Ticaret Verileri-Mart 2019	19
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: Türkiye	20
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: İzmir	21
Ülke İncelemeleri 41: Pakistan İslam Cumhuriyeti	22

YÖNETİCİ ÖZETİ KÜRESEL EKONOMİ

- ABD-Çin ticaret savaşlarında son aylarda sürdürülen müzakerelerden olumlu sonuç beklenmesine karşın, savaşlar yeniden alevlendi. ABD'nin Çin'den ithal edilen 200 milyar Dolar değerindeki bir dizi ürünün gümrük vergilerini yüzde 10'dan yüzde 25'e çıkarması kararına, Çin de misilleme ile karşılık verdi.
- OECD, yayınladığı Küresel Ekonomik Görünüm Raporu'nda ticaret savaşlarına ve dünyada artan riskleri ele aldı. Söz konusu riskler dikkate alınarak, geçtiğimiz yıldan beri durgunluk işaretleri veren küresel ekonominin bu yıl sadece yüzde 3,2 büyüyebileceği raporda belirtildi.
- Avrupa Komisyonu, AB ve Euro Bölgesi ekonomisine dair gelişmeleri ele aldığı güncel raporunda; Euro Bölgesi ekonomisinin 2019'da yavaşlamaya devam etmekle birlikte, 2020'de toparlanacağı ve büyümenin yüzde 1,5 oranında gerçekleşebileceği öngörüsüne yer verdi.
- Almanya'da, 2018'in son iki çeyreğinde büyümenin durmasının ardından, 2019 ilk çeyrek itibariyle yıllık yüzde 0,7 artışla tekrar büyümeye geçildi.
- Siyasi risklerle ve Brexit karmaşasıyla uğraşan İngiltere'de Sterlin, Euro karşısında yaklaşık son 20 yılın en uzun serili düşüşünü kaydetti.
- Japonya'da 2019 ilk çeyrek büyümesi yıllık yüzde 2,1 büyümeyle beklentilerin üstünde gerçekleşti. Ancak, söz konusu büyüme imalat ve ihracat artışından ziyade, ithalatın daralmasından kaynaklandığından, sürdürülebilir olmayabilir.
- Çin ekonomisi tekrar alevlenen ticaret savaşlarından olumsuz etkileniyor. Ülkedeki ABD Hazine tahvillerinin Mart'ta 2017'den beri en düşük düzeye inmesiyle birlikte, Çin Yuan'ı da kayıplarını artırdı.
- Uzun bir resesyon sürecinin ardından toparlanma eğilimi yakalayan Brezilya'da tekrar yavaşlama işaretleri gündeme geldi. Hükümetin bütçe harcamalarında 1,2 milyar Dolar'lık bir azaltmaya gidileceğine dair planlar endişeleri artırırken, Ekonomi Bakanlığı tarafından 2019 büyüme tahmini yüzde 2,2'den yüzde 1,5'e revize edildi.
- Dünyanın en büyük seçimlerine ev sahipliği yapan Hindistan'da son aşamaya geline oylamada, Başbakan Narendra Modi ve partisi seçimleri tekrar kazandı.
- Rusya'dan net sermaye çıkışının 2019'un ilk 4 ayında yıllık bazda yüzde 88 gibi ciddi bir artış kaydettiği açıklandı. Ancak, Nisan ayı itibariyle uluslararası rezervlerin artmış olması, gelecek aylarda net sermaye çıkışının da yavaşlamasını sağlayabilir.

YÖNETİCİ ÖZETİ TÜRKİYE EKONOMİSİ

- **Enflasyon Oranı;** 2019 yılı Nisan ayı enflasyon oranı, yıllık TÜFE'de %19,50, Yİ-ÜFE'de %30,12 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre; TÜFE'de %1,69 oranında ve Yİ-ÜFE'de %2,98 oranında artış yaşandı.
- **İşsizlik Oranı;** 2019 yılı Şubat ayı işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre 4,1 puan artarak %14,7 oranında gerçekleşti. İstihdam edilen kişi sayısı 811 bin kişi azalırken, işsiz sayısı 1 milyon 376 bin kişi arttı. Genç nüfusta işsizlik oranı %26,1 seviyesine yükseldi.
- **Sanayi Üretim Endeksi;** 2019 yılı Mart ayında yıllık bazda %2,2 oranında azaldı. 2019 yılı Nisan ayında Kapasite Kullanımı bir önceki aya göre, 0,7 puan artarak %75 oranına yükseldi.
- **Dış Ticaret Açığı;** 2019 yılı Mart ayında, geçen yılın aynı ayına göre, %63,7 oranında azalarak 2,1 milyar Dolar kaydedildi. İhracat geçen yılın aynı ayına göre; %0,4 oranında azalarak 15,5 milyar Dolar, ithalat da %17,8 azalarak 17,6 milyar Dolar olarak gerçekleşti.
- **Cari İşlemler Açığı;** 2019 yılı Mart ayında, piyasa beklentilerinin oldukça altında 589 milyon Dolar olarak kaydedildi.
- **Bütçe;** 2019 yılı Ocak-Nisan döneminde 54,5 milyar TL açık verdi. Aynı dönemde bütçe gelirleri %18,9 oranında artarak 276 milyar TL, bütçe giderleri ise %29,5 oranında artarak 330,4 milyar TL gerçekleşti.
- **Güven Endeksleri;** 2019 yılı Nisan ayında, bir önceki aya göre, Reel Kesim Güven Endeksi %3,3 artarak 105,5 seviyesine, Tüketici Güven Endeksi %6,9 artarak 63,5 seviyesine ve Ekonomi Güven Endeksi %3,4 artarak 84,7 seviyesine yükseldi. 2019 yılı Mayıs ayında aşağı yönlü bir seyir izledi.
- **PMI ve CDS;** 2019 yılı Nisan ayında İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) 46,8 düzeyinde gerçekleşti. CDS ise Nisan ayını 450,29 seviyelerinde kapatırken; 27 Mayıs 2019 tarihi itibarıyla 516 değerine ulaştı.
- **Kredi Notu;** Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, Türkiye'nin kredi notunu değiştirmeyerek BB olarak korudu, görünümünü negatif olarak teyit etti.
- **Faiz Oranları;** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, finansal piyasalarda yaşanan gelişmeleri dikkate alarak, 1 hafta vadeli repo ihalelerine bir süreliğine ara verdiğini duyurdu.

KÜRESEL EKONOMİDEKİ GELİŞMELER

DÜNYA EKONOMİSİ

Dünya ekonomisinde , ticaret savaşları başta olmak üzere çeşitli riskler gündem olmaya devam ediyor.

OECD, “Ticaret Belirsizlikleri Küresel Büyüme Aşağı Çekiyor” başlığıyla yayınladığı Küresel Ekonomik Görünüm Raporu’nda, ticaret savaşları başta olmak üzere dünya genelindeki riskleri ele aldı. Kurum, küresel ekonominin geçtiğimiz yıldan beri yavaşlama eğiliminde olduğunu ve bu yıl sadece yüzde 3,2 büyüebileceğini açıkladı. Raporda ayrıca, ABD ve Çin arasındaki ticaret tarifelerinin mevcut kısıtlamalar dahilinde sürdürülmesi halinde ABD ve Çin GSYİH’larında yüzde 0,2-0,3 bandında kaybın yaşanacağı öngörüsüne yer verildi.

ABD ve Çin arasındaki ticaret kısıtlamalarının sonlandırılmasına yönelik müzakerelerden olumlu sonuç beklenirken, herkesi şaşkırtıcı bir şekilde ticaret savaşları yeniden alevlendi. ABD Başkanı Trump yönetiminin attığı adımla Çin’den ithal edilen 200 milyar Dolar değerindeki bir dizi ürünün gümrük vergileri yüzde 10’dan yüzde 25’e çıkarıldı. Bu sürpriz hamleye kısa bir süre sonra Çin de misillemeyle karşılık vererek, 60 milyar Dolar’lık ABD ürününe ek gümrük vergisi getireceğini duyurdu.

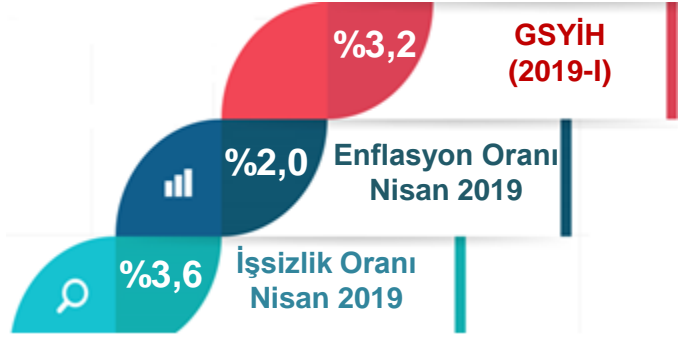
Ticaret savaşlarının beklenmedik bir şekilde tekrar yükselişe geçmesi, piyasaları da olumsuz etkiledi. Yatırımcıların güven kaybıyla birlikte, ABD endeks vadeli kontratlarında sert düşüşler gözlemlenirken, altın üç aydan uzun bir sürenin en sert yükselişini kaydetti. ABD’nin İran’la yaşadığı gerginlikler ve İran’a yönelik çeşitli ülkeler uygulanan yaptırım muafiyetlerini kaldırması da dikkate alındığında, küresel piyasalarda çalkantıların artacağına dair endişeler yükseliyor.

ABD

ABD bir kez daha ticaret savaşlarını yükseltmesiyle dünya gündeminin ilk sırasına yükseldi. Veriler, tarifelerdeki artışın etkisiyle ABD'nin Çin'e ilişkin ticaret açığının yüzde 123 oranında azaldığını ortaya koyuyor. Bu açıdan, dış ticaret açığının ABD lehine değiştiği anlaşılıyor.

Konuyla ilgili gündemdeki, en dikkat çekici gelişme ise Amerikan Ticaret Bakanlığı'nın, Çinli Huawei şirketinin kara listeye alınacağına açıklaması oldu. Ancak, şirkete yönelik ticari kısıtlamalar, 90 günlüğüne askıya alınacak.

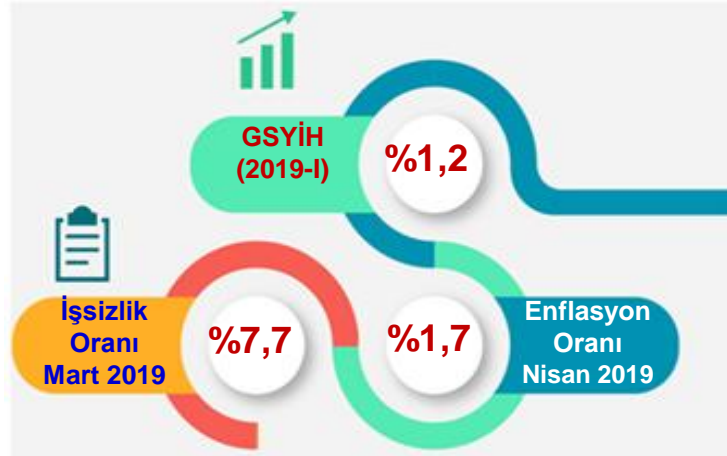
ABD'de iki yıl vadeli hazine tahvillerinin faizi bir yıldan uzun bir sürenin en düşük düzeyini gördü. Ticaret gerginliğinin devam etmesine karşın hazine tahvillerinin yükselişinde, güvenli varlıklara yönelik yatırımcı talebindeki artış etkili oldu.

Euro Bölgesi - AB

Avrupa Komisyonu, AB ve Euro Bölgesi ekonomisini değerlendirdiği bir rapor yayınladı. Raporla, Euro Bölgesi ekonomisinin 2019'da yavaşlamasının ardından, 2020'de toparlanacağı ve işsizlik oranının azalabileceği öngörüsüne yer verildi. Raporla yer alan öngörülere göre, 2020'deki toparlanma eğiliminde özellikle olumsuz iç faktörlerin azalması etkili olacak. Toparlanma sonucunda büyüme yüzde 1,5'a yükselirken, işsizlik ise yüzde 7,3'e gerileyecek.

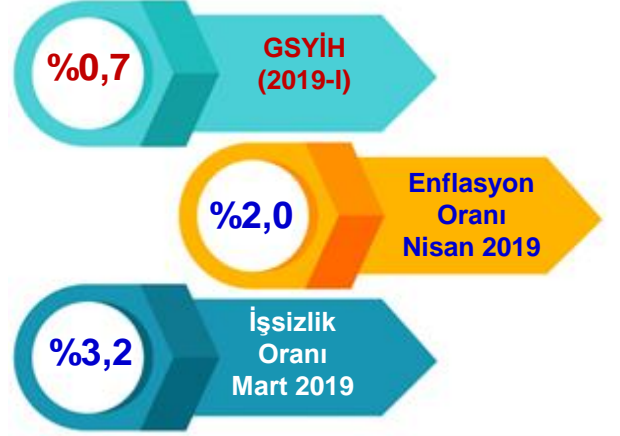

OECD'nin Ekonomik Görünüm Raporu'nda da AB ve Euro Bölgesi'ndeki toparlanmanın 2020'de ön plana çıkacağına yer verildi. Raporla yer alan tahminlere göre, Euro Bölgesi 2019'da yüzde 1,2, 2020'de ise yüzde 1,4 büyüyecek. Ancak, AB'nin ticaret kısıtlamalarından yoğun biçimde etkilendiği dikkate alındığında, tarife artışları, AB ekonomisini öngörülenden daha olumsuz etkileyebilir.

ALMANYA

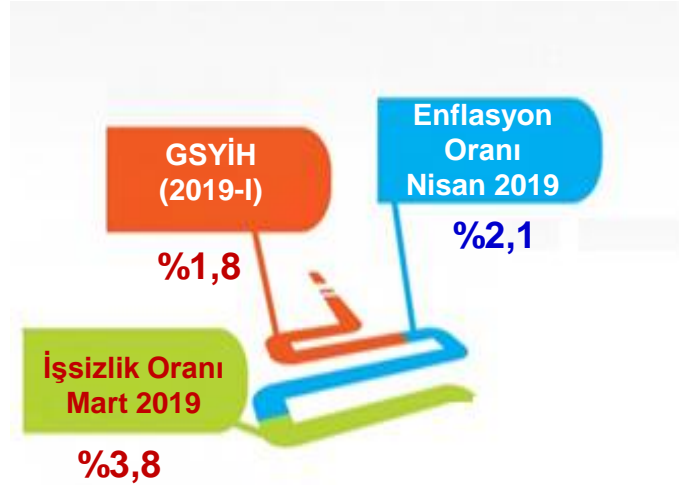
Almanya 2019'un ilk çeyreğinde çeyreklik bazda yüzde 0,4, yıllık bazda ise yüzde 0,7 büyüme kaydetti. Böylece Almanya'da son iki çeyrekte büyümenin durmasının ardından, ilk çeyrek itibariyle tekrar büyümeye geçildi. Büyümeyle besleyen ana etken ise iç talepteki artış oldu. Dış ticaret hacminin artması da büyümeyi destekledi. Ancak; ticaret savaşları, Brexit'in yarattığı belirsizlikler ve küresel talepteki daralma Alman ekonomisi üzerinde özellikle 2019'da etkili olmaya devam edecek.

Almanya'da ekonominin önemli göstergelerinden biri olan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), Nisan'da yıllık bazda yüzde 2, aylık bazda ise yüzde 1 artış kaydetti. Enflasyonun yukarı yönlü seyrinde, enerji kalemlerindeki fiyat artışı etkili oldu. Böylece, Almanya'da enflasyon Avrupa Merkez Bankası'nın Bölge için yıllık hedefi olan oranı yakalamış oldu.

İNGİLTERE

Siyasi riskler, İngiltere ekonomisini olumsuz etkilemeye devam ediyor. Sterlin, ülkede yükselen siyasi risklerin ve belirsizliklerin etkisiyle, Euro karşısında yaklaşık son 20 yılın en uzun düşüşünü gerçekleştirdi. Bununla birlikte, Dolar'a karşı kayıpları da güçlenen Sterlin'in daha fazla değer kaybı yaşayabileceğine dair endişe duyuluyor. Sterlin'deki gerilemede, Brexit kadar ticaret savaşlarının yarattığı baskı da etkili oluyor.

Siyasi risk ve belirsizliklerin varlığına rağmen, istihdam piyasasındaki güçlü duruş devam ediyor. İngiltere'de Şubat'ta yüzde 3,9 olan işsizlik oranı, Mart'ta yüzde 3,8'e geriledi. Böylece toplam işsiz sayısı, 914 bine gerileyerek, Aralık 1974'ten bu yana en düşük düzeyi gördü. Ancak, Brexit'in uygulamaya başlanmasıyla birlikte, istihdam piyasasında da önemli değişikliklerin yaşanabileceği öngörülüyor.

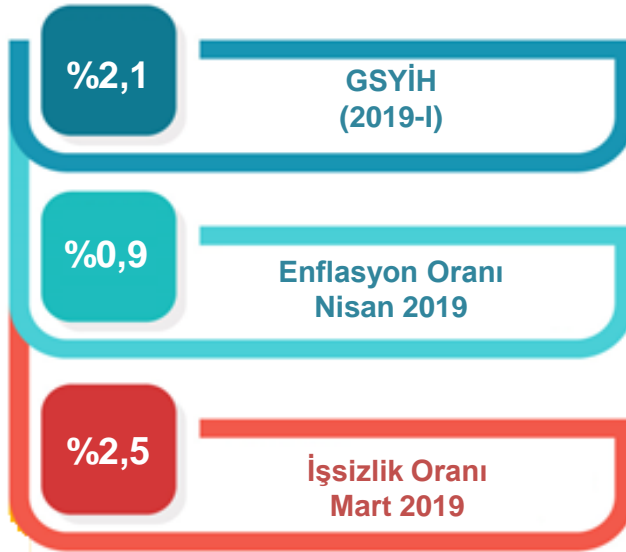

JAPONYA

Japonya ekonomisinde 2019 ilk çeyrek büyümesi, beklentilerin üstünde gerçekleşerek çeyreklik bazda yüzde 0,5, yıllık bazda ise yüzde 2,1 düzeyinde gerçekleşti. Ancak, söz konusu büyümede imalat ve ihracat artışından ziyade, ithalatın sürpriz bir şekilde ihracattan daha fazla daralması etkili oldu. İlk çeyrekte ihracat, sermaye harcamaları ve özel tüketimdeki daralma dikkate alındığında, büyümenin diğer çeyreklerde aynı düzeyi koruyamayabileceği anlaşılıyor.

Japonya Başbakanı, ABD'ye resmi bir ziyarette bulunarak iki ülke arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkileri ele aldı. Başbakan Şinzo Abe ve Trump arasında gerçekleştirilen görüşmede, ABD-Japonya ilişkilerinin çok iyi düzeyde olduğuna dikkat çekildi. Ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinin de ele alındığı görüşme, özellikle Çin'le ticaret savaşlarının yükseldiği bir dönemde önem taşıyor.

➤ Ülkelerin çeyrekler itibariyle verilen büyüme oranları, bir önceki yılın aynı dönemine göre baz alınmıştır.

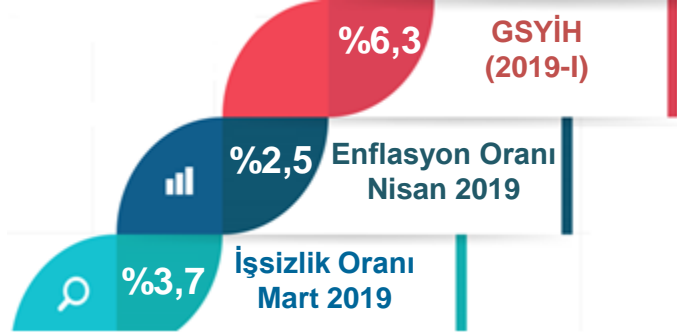

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

ÇİN

Çin ekonomisinde en önemli gündem maddesi, beklenmedik şekilde tekrar yükselişe geçen ticaret savaşları oldu. ABD'nin tekrar başlattığı ticaret savaşlarına Çin de misilleme ile karşılık verdi. Çin'in ek vergili yeni gümrük tarifleri 1 Haziran 2019'dan itibaren geçerli olacak.

Çin, yeni ticaret kısıtlamalarının etkisiyle sahip olduğu ABD Hazine tahvili miktarını azaltarak Mart'ta 2017'den beri en düşük düzeye indirdi. Böylece Çin'in toplam pozisyonu 1,12 trilyon Dolar ile iki yılın düşüğüne geriledi. Diğer tüm ülkelerden daha fazla ABD Hazine tahviline sahip olan Çin'in satışlarını artırması, ticaret savaşlarının olumsuz etkilerine karşılık artık en uç tedbirlerin bile uygulanmaya başlandığı şeklinde yorumlanıyor.

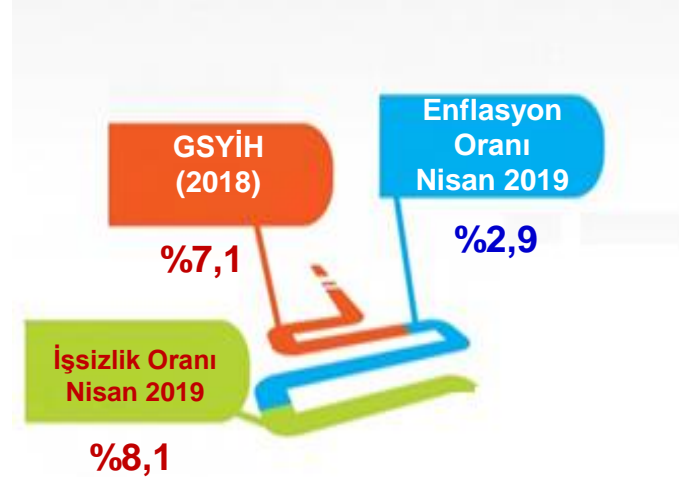
Çin Yuan değerinin de kayıplarını artırması ve kur paritesinin 7 Yuan bandını aşacağına dair endişeler, ülkedeki ekonomik durumun kötüleştiğini gösteren bir diğer detay olarak yorumlandı.

HİNDİSTAN

Dünyanın en büyük seçimlerinin gerçekleştirildiği Hindistan'da 11 Nisan'dan beri süren parlamento seçimlerinde oy verme işlemlerinin son aşaması tamamlandı. Hindistan Seçim Komisyonu tarafından aktarılan bilgilere göre Başbakan Narendra Modi ve partisi seçimi kazandı. Modi'nin tekrar seçilmesi, ülkede ekonomi politikalarına güvenoyu verilmesi olarak da yorumlanıyor.

Seçimlerden ilk sonuçların alınması, ülke piyasalarındaki etkisini de kısa sürede gösterdi. Hindistan hisse senetleri ve tahvilleri üç yıldan daha fazla bir sürenin en sert yükselişini gerçekleştirdi. Diğer taraftan, Hindistan Rupisi de yükseliş kaydetti.

GÜNEY KORE

Güney Kore'de durgunluk işaretleri devam ediyor.

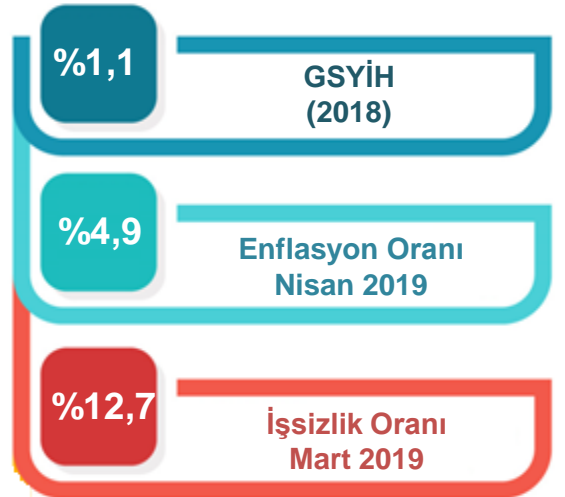
OECD, Güney Kore'nin ekonomik büyümesini aşağı yönlü revize ederek 2019 için yüzde 2,4'e, 2020 için ise yüzde 2,5'e revize etti. Aşağı yönlü revizyonda Güney Kore'nin ihracatındaki, yatırımlardaki ve istihdamdaki daralmanın dikkate alınması etkili oldu. İhracattaki daralmanda ise Güney Kore ticaretinin en önemli kalemlerinden olan yarı iletkenlerdeki düşüş etkili oldu.

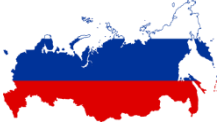
Güney Kore ekonomisindeki yavaşlama işaretleri, ülkenin küresel ekonomideki temsilietini de olumsuz etkiliyor. Forbes'in güncel olarak yayınladığı Global Şirketler değerlendirmesinde 2000 firmalık listede geçen yıl 67 Güney Kore firması varken bu yıl, sadece 62 firma yer alabildi. Ayrıca, Güney Kore'li firmaların sıralarının da ciddi bir şekilde gerilemesi dikkat çekti.

BREZİLYA

Brezilya ekonomisindeki yavaşlama işaretleri belirginlik kazanıyor. Hükümetin bütçe harcamalarından 1,2 milyar Dolar'lık bir azaltmaya gidileceğine dair planlar, yavaşlama beklentilerinin güçlenmesine sebep oldu. Söz konusu işaretlerin etkisiyle, Ekonomi Bakanlığı tarafından 2019 büyüme tahmini yüzde 2,2'den yüzde 1,5'e geriledi.

ABD'nin son dönemde ilişkilerini güçlendirmek için adım attığı ülkelerden bir diğeri de Brezilya oldu. ABD Kongresine resmi bildirimde bulunan Trump, Brezilya için, "NATO Üyesi Olmayan Ana Müttefik" beyanında bulundu. Söz konusu adımla birlikte, ABD ile Brezilya arasında savunma başta olmak üzere politik ve ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesi bekleniyor. İki ülke arasında işbirliğinin geliştirilmesi, Venezuela'ya müdahale olasılığının gündeme geldiği bir süreçte özellikle önem taşıyor.

RUSYA

Rusya'dan net sermaye çıkışı dikkat çekici bir şekilde yükseldi. Rusya Merkez Bankası, net sermaye çıkışının 2019'un ilk 4 ayında yıllık bazda yüzde 88 artarak, 34,7 milyar Dolar'a ulaştığını açıkladı. Ülkeden sermaye çıkışı genel olarak bankacılık sektöründen kaynaklanıyor. Diğer taraftan ülkedeki uluslararası rezervler ise Nisan'da aylık bazda artış kaydetti. Yine Rusya Merkez Bankası'nın açıkladığı verilere göre Nisan'da uluslararası rezervler aylık bazda 3,3 milyar Dolar artarak, 491 milyar Dolar'a yükseldi.

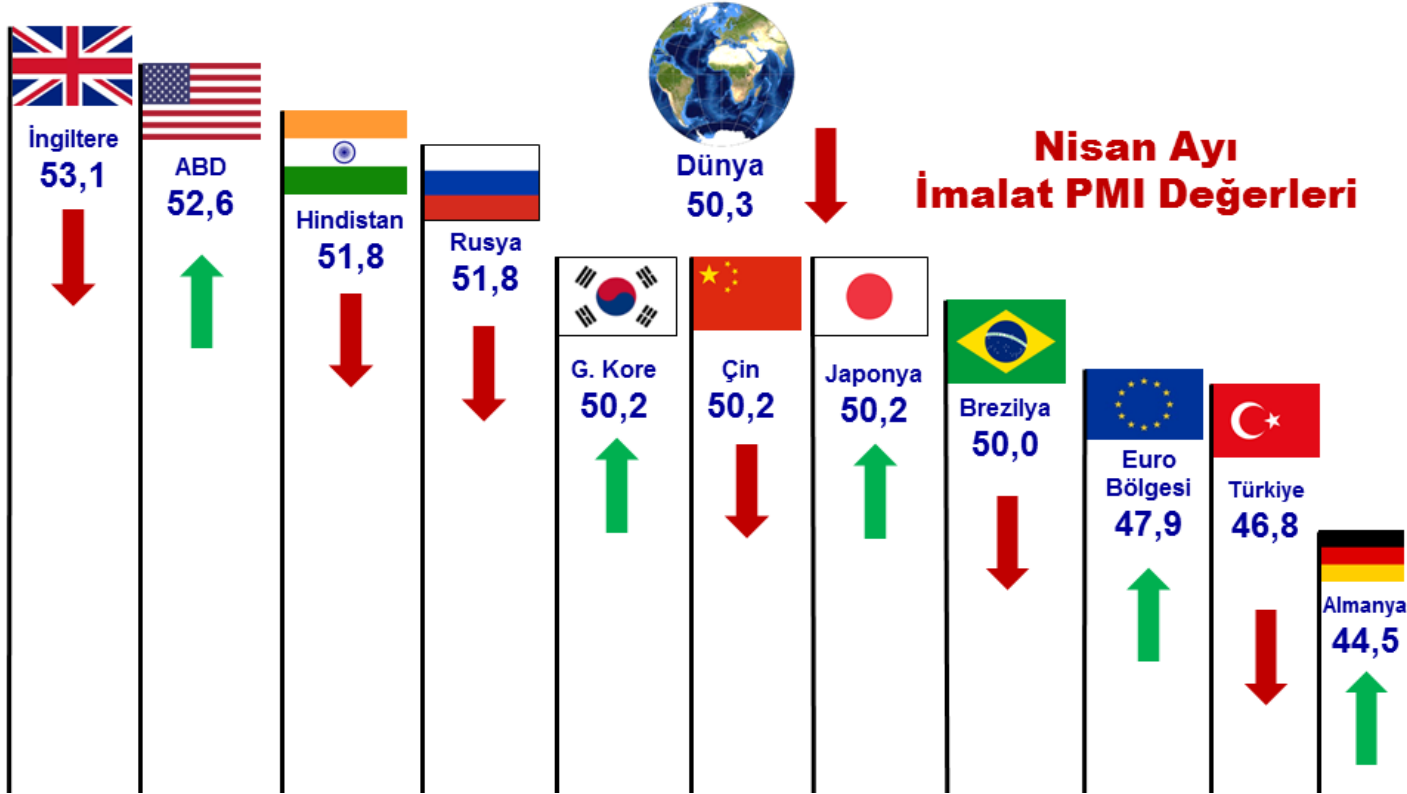
Petrol fiyatlarındaki artış Rusya'da piyasaları da olumlu etkiliyor. Özellikle AB-İran gerginliğiyle Brent petrolün varil fiyatının 73 Dolar'ı aştı ve Moskova Borsası tarihin en yüksek endeks değerini aldı. Ancak, petrol fiyatları tek başına ekonomiyi beslemek için yeterli görünmüyor. Ekonomistlerin değerlendirmelerine göre Rus ihracat ürünlerine olan talebin azalması sebebiyle, Rusya teknik resesyonun eşiğine geldi.

%0,5**GSYİH
(2019-I)****%5,2****Enflasyon Oranı
Nisan 2019****%4,7****İşsizlik Oranı
Nisan 2019**

İMALAT PMI İNCELEMESİ

NİSAN 2019

- Euro Bölgesi'nde bir önceki aya göre hafif bir artış kaydedilse de, endeks hala eşik değerinin altında izleniyor. Bölgenin lokomotif ekonomisi Almanya, genel sıralamada yine en düşük endeks değerini aldı.
- Nisan'da bir önceki aya göre siyasi risklerin de etkisiyle pek çok ülkede düşüş kaydedildi. Türkiye'de Mart ayında kaydedilen hafif artış eğilimi, Nisan'da yerini yine düşüşe bıraktı.

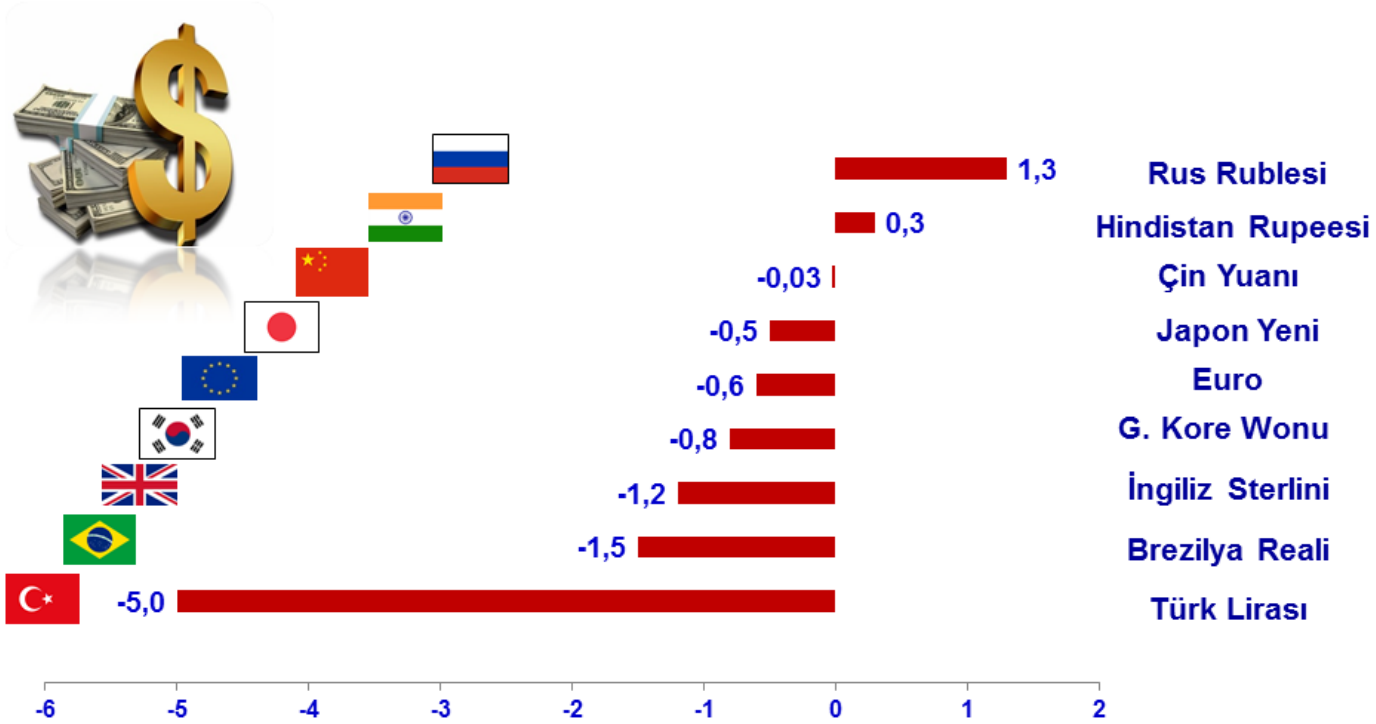

İmalat PMI (Purchasing Managers Index) : İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi
Kaynak: Markit

DÖVİZ KURU İNCELEMESİ

NİSAN 2019

- Nisan'da, bir önceki aya göre İngiliz Sterlin'i, Brezilya Real'i ve Türk Lirası'nda negatif ayrışma keskinleşti.
- İngiltere'de Brexit'in ve Türkiye'de seçimlerin etkisiyle oluşan siyasi riskler, para birimlerini negatif fiyatlıyor.

Bir önceki aya göre, ABD Dolar'ı karşısındaki yüzde değişim oranlarıdır.

TEKNOLOJİ GÜNDEMİ

- ABD-Çin ticaret savaşı teknoloji alanına da sıçradı. Amerikan Ticaret Bakanlığı, Çin'in en büyük teknoloji şirketlerinden Huawei'yi kara listeye aldığını açıkladı. Daha sonra ise Huawei'ye yönelik planlanan ticari kısıtlamaların 90 gün askıya alındığı duyuruldu. Diğer taraftan, Google'ın da Huawei'yi Android işletim sisteminden çıkarması oldukça ses getirdi. Söz konusu gelişmeler, iki ülke arasında teknoloji alanında yeni bir soğuk savaşın başlayabileceği biçiminde yorumlanıyor.
- Küresel robot teknolojilerinde Boston Dynamics öncül inovatif çalışmalarına devam ederken, bir diğer yenilik de Amerikan otomotiv lideri Ford'dan geldi. Ford'un tanıttığı operasyonel teslimat alanında faaliyet göstermesi planlanan yeni nesil teknolojik robotu, 20 kg.'a kadar ağırlık taşıyabiliyor, merdiven inip çıkabiliyor, engebeli arazilerde yürüyebiliyor ve çarpma anında dengesini koruyabiliyor.

- Sürücüsüz araç teknolojisi Avrupa'da sanayi alanında kullanılmaya başlandı. Son gelişmeler itibariyle İsveç'in Jönköping kentinde yer alan sanayi bölgesinde uzaktan kumanda ile kontrol edilebilir sürücüsüz kamyonlar kullanılmaya başlandı. Dünyada alanında bir ilk olan yeni teknoloji, sürücüsüz lojistik açısından tarihi bir adım olarak nitelendirildi.
- LG, yapay zeka alanındaki çalışmalarıyla dünyada lider bir konuma yükseliyor. Firmanın yürüttüğü Ar-Ge çalışmalarının bir ürün olan LG yapay zeka çipinin yakın zamanda elektrik süpürgesi, buzdolabı, klima, vb. ürünlerde kullanılması planlanıyor.
- Google online çeviri hizmetlerinde (Google Translate), yeni bir teknoloji bileşeni üzerinde çalışıyor. Mevcut durumda geniş bir kullanım ağına sahip olan Google Translate'in söz konusu yeni teknolojisiyle, konuşurken otomatik ve eş zamanlı olarak sesli çeviri mümkün olabilecek.
- Hindistan Uzay çalışmalarına hız kazandırıyor. Ülkede yer alan Uzay Araştırma Örgütü tarafından tarım, ormancılık ve afet yönetimi alanlarında kullanılmak üzere tasarlanmış yeni bir uydu uzaya fırlatıldı. Söz konusu uydu, bu yıl uzaya fırlatılan üçüncü uydu oldu.
- Elektrikli araçlar küresel ölçekte yaygınlaşıyor. TEB Cetelem "Elektrikli Taşıtların Gizemi" başlığıyla yayınladığı araştırma raporunda, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu değerlendirmelere yer verdi ve 2030'a kadar dünyada satılacak araçların yüzde 25'inin elektrikli olacağı tahminini açıkladı.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON (NİSAN 2019)

Enflasyon oranı; 2019 yılı Nisan ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %19,50, Yİ-ÜFE'de %30,12 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre TÜFE'de %1,69 oranında ve Yİ-ÜFE'de %2,98 oranında artış yaşandı.

	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Yıllık (%)	10,85	19,50	16,37	30,12	21,72	33,43
Yıllık Ort. (%)	11,06	19,39	15,36	32,24	20,81	40,62
Aylık (%)	1,87	1,69	2,60	2,98	4,00	4,93

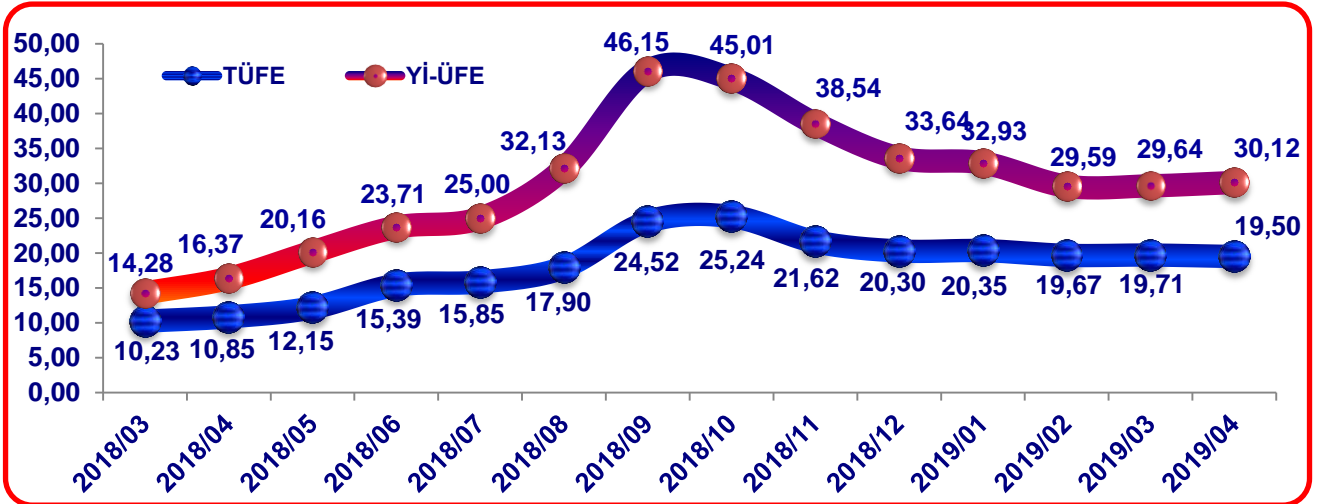
Kaynak: TÜİK

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %31,86 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubunda gerçekleşti. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; ev eşyası %27,64, çeşitli mal ve hizmetler %27,47, sağlık %19,75 ve lokanta ve oteller %19,58 ile en çok artışın olduğu diğer gruplar olarak dikkat çekti.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmda; İzmir'de TÜFE, yıllık olarak %20,25 oranında, bir önceki aya göre %2,01 oranında arttı.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşımacılık sektörü %3,45 oranında ve imalat sanayi sektörü %2,86 oranında, elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektörü %4,96 oranında ve su sektörü %0,36 oranında arttı. 2019 yılı Nisan ayında, yıllık bazda imalat sanayi %28,31 artarken, bu ayda genel artışın altında kaldı.

Yıllık Değişim Oranları (%)

Mayıs 2019

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (MART 2019)

Bir önceki yılın aynı ayına göre yıllık bazda, 2019 yılı Mart ayında sanayi üretiminde arındırılmamış endeks %4,7 oranında ve takvim etkisinden arındırılmış endeks %2,2 oranında azaldı.

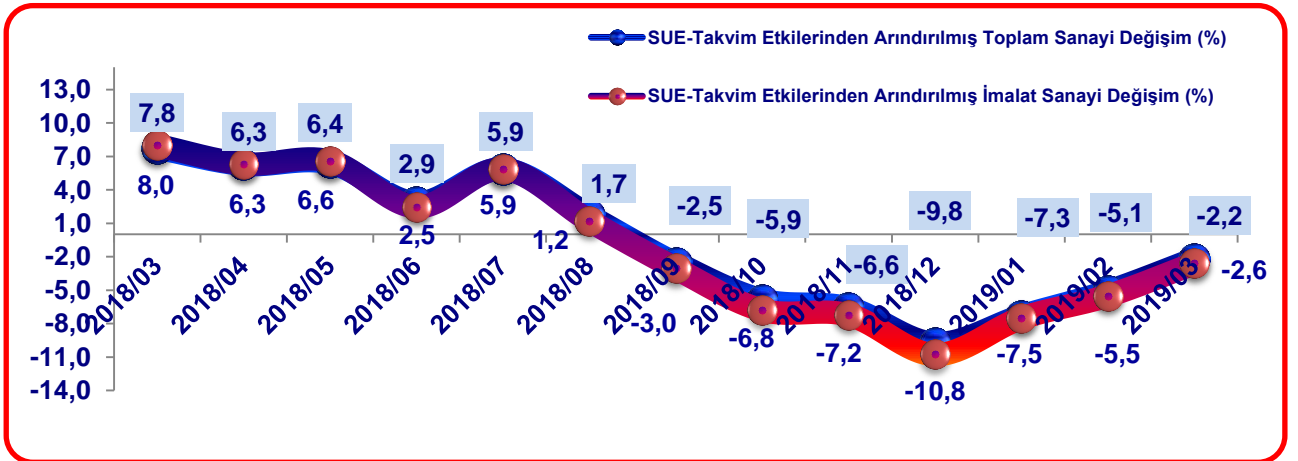
	Arındırılmamış		Takvim etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve takvim etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim Yıllık (%)	Endeks	Değişim Yıllık (%)	Endeks	Değişim Yıllık (%)
Toplam Sanayi	115,0	-4,7	115,2	-2,2	113,6	2,1
Madencilik ve taşocakçılığı	106,4	0,2	107,5	2,2	118,4	4,1
İmalat Sanayi	115,4	-5,3	115,7	-2,6	113,4	2,2
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim Ürt. ve Dağıtım	113,8	-0,8	112,9	-0,7	113,9	-0,6

Kaynak: TÜİK

Takvim etkisinden arındırılmış verilerle sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; 2019 yılı Mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre, madencilik ve taşocakçılığı sektörü %2,2 oranında artarken; imalat sanayi sektörü %2,6 oranında ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü %0,7 oranında azaldı.

Ana sanayi gruplarından 2019 yılı Mart ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en fazla artış; %3,4 ile sermaye malında gerçekleşti.

İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış ise, %12,2 ile makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı imalatında gerçekleşti. Bu artışı %10,2 ile ağaç, ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) imalatı, %8,2 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı ve %7,5 ile kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı izledi. En fazla azalış; deri ve ilgili ürünlerin imalatı ile diğer ulaşım araçlarının imalatı kalemlerinin her birinde %4,6 oranında gerçekleşti. Ardından %2,2 ile ana metal sanayi imalatı, %1,1 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı ve %0,5 ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı geldi.

HANE HALKI İŞGÜCÜ VERİLERİ (ŞUBAT 2018-2019)

TOPLAM	
2018	2019

İşsizlik oranı, 15 ve üstü yaş grubunda; 2019 yılı Şubat ayı işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre 4,1 puan artışla %14,7 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 811 bin azalırken, işsiz sayısı 1 milyon 376 bin kişi arttı. İşsizlik oranı; erkeklerde %13,7 ve kadınlarda %16,9 oranında kaydedildi.

15 yaş ve daha yukarı yaşta kişiler		
Nüfus (Bin kişi)	60.415	61.101
İşgücü (Bin kişi)	31.520	32.084
İstihdam (Bin kişi)	28.166	27.355
Tarım	4.983	4.687
Tarım dışı	23.182	22.668
İşsiz (Bin kişi)	3.354	4.730
İşgücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	28.895	29.017
İşgücüne katılma oranı (%)	52,2	52,5
İstihdam oranı (%)	46,6	44,8
İşsizlik oranı (%)	10,6	14,7
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,5	16,9
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	57,3	58,0
İstihdam oranı (%)	51,1	49,3
İşsizlik oranı (%)	10,9	15,0
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,5	16,9
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	19,0	26,1
Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı (%)*	22,8	24,8

Kaynak: TÜİK- Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri
*Çalışmayan, eğitim (örgün ve yaygın) görmeyen gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

Tarım dışı işsizlik oranı %16,9, işsiz sayısı 4 milyon 730 bin kişi oldu. Genç nüfusta işsizlik oranı %26,1 seviyesine yükseldi.

2019 yılı Şubat ayında istihdam edilenlerin %17,1'i tarım, %19,7'si sanayi, %5,4'ü inşaat ve %57,7'si hizmetler sektöründe gerçekleşti. Bir önceki yılın aynı ayına göre, en fazla istihdam kaybı tarım, sanayi ve inşaat sektörlerinde yaşandı.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

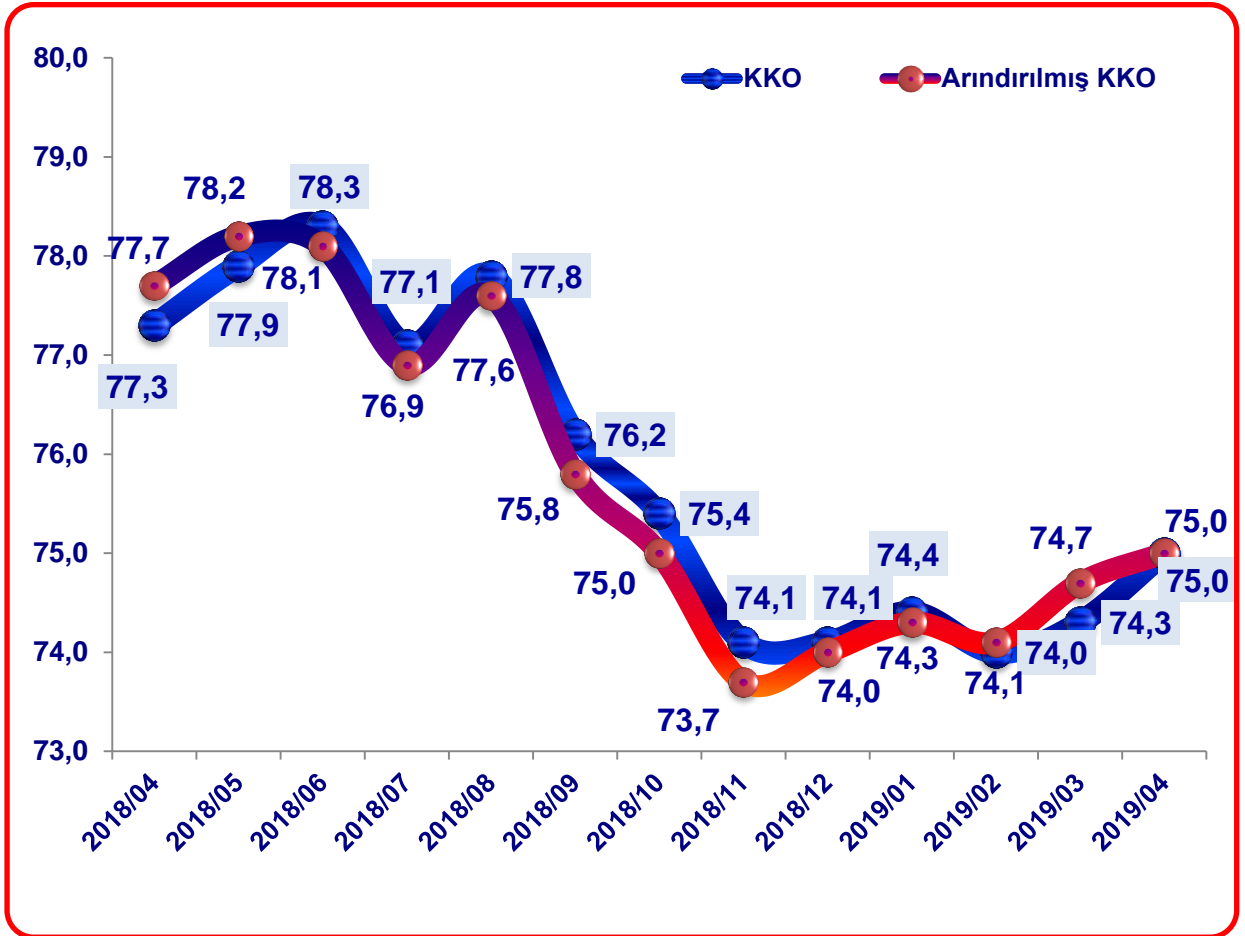
ŞUBAT 2019	İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)				TOPLAM
	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	
Erkek	4.037	2.715	1.408	10.454	18.614
Kadın	1.351	1.972	80	5.338	8.740
Toplam	5.388	4.687	1.488	15.792	27.355

Kaynak: TÜİK

KAPASİTE KULLANIM ORANI (NİSAN 2019)

Kapasite kullanımı, 2019 yılı Nisan ayında Kapasite Kullanımı bir önceki aya göre 0,7 puan artarak %75 oranına yükseldi.

Tütün ürünleri imalatı %85,13, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %84,16, giyim eşyalarının imalatı %83,18 ve tekstil ürünlerinin imalatı %78,08 ile 2019 yılı Nisan ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörler oldu.

Kaynak: TCMB

ÖDEMELER DENGESİ (MART 2019)

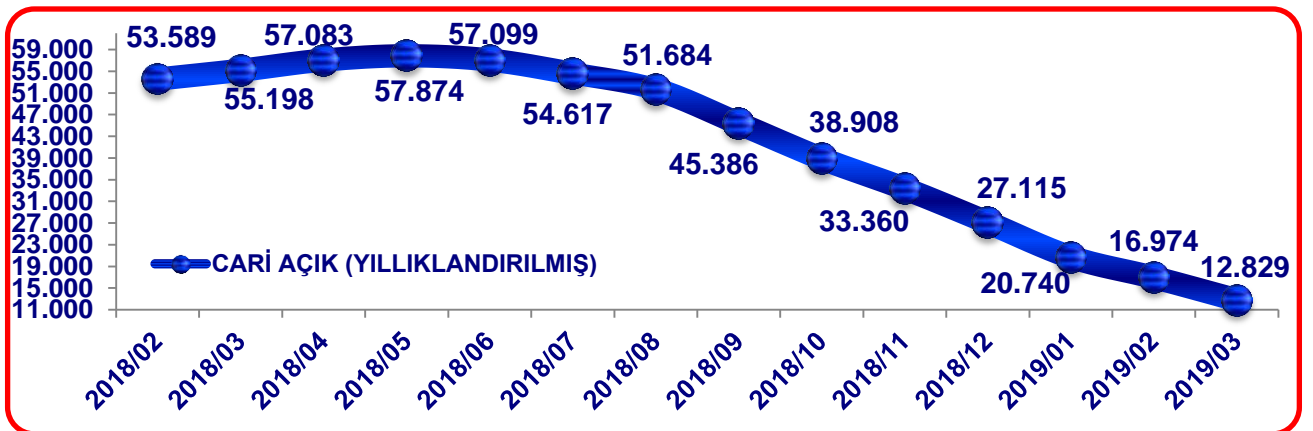
	Mart		Ocak-Mart		Değişim Oranı (%)
	2018	2019	2017	2018	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-4.734	-589	-16.230	-1.944	-12.829
SERMAYE HESABI	-3	-1	29	26	55
FINANS HESABI	-1.953	-4.893	-12.410	-6.937	-4.379
Doğrudan Yatırımlar (net)	-1.085	-965	-1.207	-2.277	-10.446
Portföy Yatırımlar (net)	2.190	-1.353	-2.520	-9.249	-3.837
Diğer Yatırımlar (net)	1.778	3.153	-7.974	3.954	18.937
Rezerv Varlıklar (net)	-4.836	-5.728	709	635	-9.033
Net Hata ve Noksan	2.784	-4.303	3.791	-5.019	8.395

Cari işlemler açığı; piyasa beklentilerinin oldukça altında 2019 yılı Mart ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, %89,7 oranında azalarak 589 milyon Dolar gerçekleşti. Cari açık, 12 aylık kümülatifte ise, 12,8 milyar Dolar ile son 10 yılın en düşük seviyesine indi. Ekonomik aktivitedeki yavaşlama ve ithalat hacmindeki azalış cari açıktaki daralmada önemli bir rol oynadı.

2019 yılı Mart ayında doğrudan yatırımlarda 965 milyon Dolar, 2019 yılı Ocak-Mart döneminde 2,3 milyar Dolar sermaye girişi kaydedildi. Portföy yatırımlarında 2019 yılı Mart ayında 1,4 milyar Dolarlık zayıflayan bir artış gözlense de, 2019 yılı Ocak-Mart döneminde 9,2 milyar Dolar yüksek sermaye girişi yaşandı. Diğer yatırımlarda 2019 yılı Mart ayında 3,1 milyar Dolarlık sert sermaye çıkışı yaşandı.

Rezerv varlıklar; 2019 yılı Mart ayında, 2018 yılı Ağustos ayından bu yana en yüksek azalışla 5,7 milyar Dolara geriledi. Yine bu ayda net hata ve noksan kaleminde 4,3 milyar Dolar sermaye çıkışı gözlemlendi.

Önümüzdeki dönemlerde iç talepteki yavaşlamaya bağlı olarak cari dengede hızlı geri çekilmenin devam edeceği öngörülmektedir.

GÜVEN ENDEKSLERİ & BÜTÇE

Reel Kesim Güven Endeksi; 2019 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre, %3,3 artarak 105,5 ile yukarı yönlü eğilimini sürdürdü.

Tüketici Güven Endeksi 2019 yılı Nisan ayında, bir önceki aya göre, %6,9 artarak 63,5'e yükseldi.

Tüketici güven endeksi ve mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesi ile oluşturulan Ekonomi Güven Endeksi, 2019 yılı Nisan ayında, bir önceki aya göre, %3,4 artarak 84,7 ile toparlanma eğilimini sürdürdü. Ekonomik güven endeksindeki artış, tüketici, reel kesim (imalat sanayi) ve hizmet sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

	REEL KESİM	TÜKETİCİ	EKONOMİ
	GÜVEN ENDEKSİ	GÜVEN ENDEKSİ	GÜVEN ENDEKSİ
2018			
Nisan	111,2	71,4	99,9
Mayıs	109,9	69,5	96,3
Haziran	104,6	70,1	93,8
Temmuz	102,7	72,7	95,1
Ağustos	96,4	68,2	88,3
Eylül	89,6	59,9	78,1
Ekim	87,6	57,6	75,2
Kasım	92,8	60,0	80,6
Aralık	91,5	58,7	81,9
2018 Yıllık	101,4	67,0	91,7
2019			
Ocak	93,0	58,2	78,5
Şubat	97,2	57,8	79,4
Mart	102,1	59,4	81,9
Nisan	105,5	63,5	84,7

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe; 2018 yılı Ocak-Nisan döneminde 23,2 milyar TL, 2019 yılı Ocak-Nisan döneminde 54,5 milyar TL açık verdi. Aynı dönemde bütçe gelirleri %18,9 oranında artarak 276 milyar TL, bütçe giderleri ise %29,5 oranında artarak 330,4 milyar TL olarak kaydedildi.

2019 yılı Ocak-Nisan döneminde vergi gelirleri; bir önceki yılın aynı ayına göre %6,4 oranında artarak 203 milyar TL seviyesine ulaştı. Faiz hariç giderler %27 oranında artarak 292 milyar TL olarak gerçekleşti. 2018 yılı Ocak-Nisan döneminde 2,2 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 16 milyar TL faiz dışı açık verildi.

	Ocak-Nisan (Milyon TL)		Değişim Oranı (%)
	2018	2019	
Bütçe Giderleri	255.220	330.430	29,5
Faiz Hariç Giderler	229.836	291.983	27,0
Faiz Giderleri	25.385	38.447	51,5
Bütçe Gelirleri	232.046	275.952	18,9
Vergi Gelirleri	190.852	203.033	6,4
Bütçe Dengesi	-23.174	-54.477	-135,1
Faiz Dışı Denge	2.211	-16.031	-825,1

Kaynak: TCMB

DIŞ TİCARET VERİLERİ (OCAK-MART 2019)

Dış ticaret açığı 2019 yılı Mart ayında ihracat, 2018 yılının aynı ayına göre, %0,4 oranında azalarak 15,5 milyar Dolar, ithalat da %17,8 oranında azalarak 17,6 milyar Dolar seviyesine geriledi.

2018 yılı Mart ayında %51,3 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2019 yılı Mart ayında %48,7'ye geriledi. 2019 yılı Mart ayında AB'ye yapılan ihracat %5,4 oranında azalarak 7,5 milyar Dolar, ithalat da %27,7 oranında azalarak 6,1 milyar Dolar gerçekleşti.

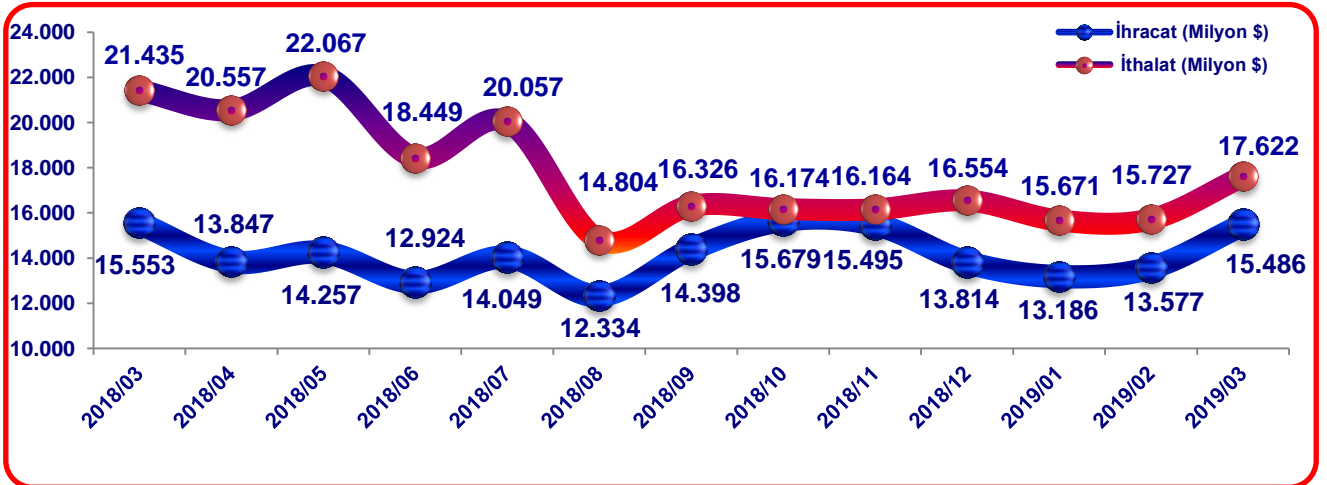
	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
Oca.-Mar. 2018	41.136	8,8	61.895	22,7	47.083	24,9	-20.759	64,4	66,5
Oca.-Mar. 2019	42.249	2,7	49.020	-20,8	38.515	-18,2	-6.771	-67,4	86,2
Mart 2018	15.553	7,5	21.435	12,7	16.062	13,2	-5.882	29,4	72,6
Mart 2019	15.486	-0,4	17.622	-17,8	13.924	-13,3	-2.137	-63,7	87,9

Kaynak: TÜİK

2019 yılı Mart ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (2.451 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.456 milyon \$); "demir ve çelik" (981 milyon \$); "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (830 milyon \$) ve "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (766 milyon \$) izledi.

"Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (3.709 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.782 milyon \$); "kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası metal paralar" (1.338 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.260 milyon \$) ve "demir ve çelik" (1.198 milyon \$) ile en yüksek ithalat yapılan fasıllar oldu.

2019 yılı Mart ayında İzmir'in ihracatı 2018 yılı Mart ayına göre, %6,9 oranında azalarak 860 milyon Dolar, ithalatı da %17,9 oranında azalarak 666 milyon Dolar olarak gerçekleşti. 2019 yılı Mart ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2018 yılı Mart ayına göre, %5 oranında azalarak 1,51 milyar Dolar, ithalatı da %28,1 oranında azalarak 1,02 milyar Dolar olarak gerçekleşti.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: TÜRKİYE

	2014	2015	2016	2017	2018/IV	2018
BÜYÜME						
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon TL)	2.044.466	2.338.647	2.608.526	3.106.537	1.010.114	3.700.989
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	-	861.467	862.744	851.046	184.890	784.087
Büyüme Oranı (Zincirlenmiş Hacim End. göre) (%)	5,2	6,1	3,2	7,4	-3,0	2,6
İmalat Sanayi (Zincirlenmiş Hacim End.) (%)	6,1	5,9	3,8	9,1	-7,4	1,1
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2014	2015	2016	2017	2018	Şub.19
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	25.933	26.621	27.205	28.189	28.738	27.355
İstihdam Oranı (%)	45,5	46,0	46,3	47,1	47,4	44,8
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	2.853	3.057	3.330	3.454	3.537	4.730
İşsizlik Oranı (%)	9,9	10,3	10,9	10,9	11,0	14,7
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,0	12,4	13,0	13,0	12,9	16,9
ENFLASYON (%)	2014	2015	2016	2017	2018	Nis.19
Yİ-ÜFE (yıllık)	6,36	5,71	9,94	15,47	33,64	30,12
YD-ÜFE (yıllık)	2,63	10,9	17,73	19,75	33,45	33,43
TÜFE (yıllık)	8,17	8,81	8,53	11,92	20,30	19,50
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-Mar.19
İhracat	157.610	143.889	142.544	157.020	168.023	42.249
İthalat	242.177	207.234	198.617	233.800	223.039	49.020
Dış Ticaret Dengesi	-84.567	-63.395	-56.073	-76.780	-55.016	-6.771
Cari İşlemler Dengesi	-43.597	-32.118	-32.615	-47.100	-27.813	-1.944
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2014	2015	2016	2017	2018	Ara.18
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	68.059	100.713	90.069	180.972	157.296	14.661
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	3.771	4.427	5.067	7.406	5.914	404
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-Nis.19
Kurulan Şirket Sayıları	126.635	114.691	106.447	118.021	121.460	37.643
Kapanan Şirket Sayıları	39.051	32.762	31.928	32.706	32.569	12.331
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YABANCI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2016	2017	2018	Oca.-Kas. 18	Ara.18	Oca-Şub.19
Şirket Sayısı (Adet)	5.569	6.374	-	6.644	-	-
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	13.950	11.546	12.984	10.272	1.168	1.584
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2017	2018/I	2018/II	2018/III	2018/IV	Şub.19
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-205,5	-207,7	-220,8	-212,2	-205,6	197,4
BORÇLANMA (Milyar \$)	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dış Borç Stoku	392,3	405,3	399,7	408,7	454,3	444,9
Kamu	118,9	121,3	116,6	123,3	136,4	140,6
Özel	268,1	281,6	281,7	284,6	317,2	298,4
KREDİLER (Milyar \$)	2014	2015	2016	2017	2018	2019/I
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	212,9	215,8	218,1	239,7	225,5	222,3
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	2014	2015	2016	2017	2018	Mar. 19
Toplam Sanayi	5,7	5,8	3,4	8,9	1,8	-2,2
İmalat Sanayi	6,3	6,2	3,4	9,0	1,5	-2,6
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2014	2015	2016	2017	2018	Nis.19
Kapasite Kullanım Oranı	75,0	76,8	77,4	78,5	76,8	75,0
GÜVEN ENDEKSLERİ	2014	2015	2016	2017	2018	Nis.19
Reel Kesim Güven Endeksi	104,6	103,5	105,2	104,9	101,4	105,5
Tüketici Güven Endeksi	72,5	66,7	69,3	68,6	67,0	63,5
Ekonomi Güven Endeksi	100,8	98,4	96,8	100,2	91,7	84,7
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2014	2015	2016	2017	2018	Mar.19
Sanayi Ciro Endeksi (Yıllık Ortalama Takv. Etk. Arındırılmış)	90,0	100,0	109,0	141,1	184,2	211,4
Elektrik Enerjisi	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-Şub.19
Elektrik Enerjisi Üretimi (Bin) (Mwh)	251.962	261.783	292.575	272.564	295.668	48.553
Elektrik Enerjisi Tüketimi (Bin) (Mwh)	257.220	265.724	212.329	225.714	233.610	36.878
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-Nis.19
Bütçe Dengesi	-23.370	-23.525	-29.258	-47.373	-72.615	-54.477
PROTESTOLU SENET	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-Mar.19
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.004	1.000	1.017	940	938	257
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	8.221	10.081	12.288	12.686	18.737	5.272
KARŞILIKSIZ ÇEK (Bin Adet)	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-Mar.19
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi	674	776	778	435	589	173
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi	240	232	239	134	132	26
BORSA VE DÖVİZ	2014	2015	2016	2017	2018	Nis.19
BIST 100 Endeksi	76.306	79.901	77.587	100.439	101.782	95.416
Dolar/TL	2,19	2,72	3,02	3,65	4,81	5,74

Kaynak: TÜİK, TCMB, RISK MERKEZİ, BUMKO, T.C. TİCARET BAKANLIĞI, T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI, BORSA İSTANBUL, TOBB, TEİAŞ-EPDK

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: İZMİR

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
NÜFUS-GÖÇ									
Nüfus (Bin)	3.624	3.662	4.061	4.113	4.168	4.223	4.279	4.320	-
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	4,8	4,8	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	-
Nüfus Artış Hızı (%)	4,1	10,1	13,8	12,7	13,4	13,1	13,2	9,5	-
TR Nüfus Artış Hızı (%)	13,5	12,0	13,7	13,3	13,4	13,5	12,4	14,7	-
Net Göç Hızı (%)	2,26	2,46	3,45	5,6	5,0	5,6	5,8	-	-
İSO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYE SAYISI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	55	58	59	59	61	59	62	-	-
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.410	1.424	1.514	1.504	1.483	1.566	1.611	1.663	-
Sanayi İstihdamının Payı (%)	30,7	31,6	31,8	31,7	32,0	33,0	31,1	32,4	-
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	422	432	490	466	470	513	524	540	-
Kadın İstihdamının Oranı (%)	29,9	30,3	32,4	31,0	28,3	30,7	32,5	32,5	-
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	243	247	276	243	262	254	263	265	-
İşsizlik Oranı (%)	14,7	14,8	15,4	13,9	15,0	14,0	14,0	13,8	-
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	16,2	15,9	17,0	15,0	16,1	15,2	15,1	14,6	-
ENFLASYON (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/4
TÜFE (yıllık)	10,15	6,03	7,94	8,54	9,83	8,93	13,1	20,4	20,3
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/3
İhracat	8.072	8.659	9.484	9.624	8.308	8.370	9.256	10.238	2.486
İthalat	10.621	10.577	10.367	9.950	8.846	8.809	9.849	9.118	1.915
Dış Ticaret Dengesi	-2.550	-1.918	-883	-326	-538	-439	-593	1.120	572
İhracatçı Firma Sayısı (Adet)	4.107	4.269	4.438	4.226	4.529	4.600	4.875	5.092	3.017
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	6,0	5,7	6,1	6,1	5,8	5,9	5,9	6,1	5,9
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
EBSO Kapasite Kullanım Oranı	70	63	60	55	64	63	67	64	64
PROTESTOLU SENETLER	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/3
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	31.131	38.952	43.347	43.406	44.232	47.497	45.646	46.690	13.833
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	3,4	3,6	4,0	4,3	4,4	4,7	4,9	5,0	5,4
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	245	367	463	510	571	775	740	985	332
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
Belge Adedi	188	209	215	186	208	230	431	326	-
Yatırım (Milyon TL)	2.443	9.042	1.655	4.016	3.145	1.810	7.569	13.120	-
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	4,55	15,66	1,76	6,5	3,1	1,9	4,3	8,3	-
Bölgesel Teşvikli Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	3,2	2,8	2,2	5,2	4,9	1,9	10,0	5,9	-
ENERJİ TÜKETİMİ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/10	2019/1
Doğalgaz Tük. (Milyon stdm ³)	2.736	2.704	2.739	2.327	3.214	4.299	4.508	3.392	462
MALİ / FİNANS	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/4
Bütçe Gelir/Gider	4,05	4,34	4,36	4,20	4,28	4,2	4,5	4,6	4,1
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	10,86	11,77	11,14	10,54	11,1	11,4	11,8	12,0	12,5
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (%)*	102,5	110,2	123,9	122,2	120,6	111,5	121,4	110,5	108,9
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)*	5,8	5,7	5,5	5,2	5,6	5,7	5,7	5,8	5,7
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)*	6,1	5,9	6,0	5,2	5,2	4,9	5,2	5,0	4,9
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)	1,67	1,59	2,29	2,62	2,63	2,30	2,9	-	-
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/4
Kurulan Şirket Sayısı	3.277	2.112	2.928	3.414	4.027	3.962	4.627	4.977	1.676
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,1	5,7	6,0	5,9	6,0	6,2	6,3	5,8	5,8
Kapanan Şirket Sayısı	943	1.094	1.095	991	740	644	832	799	247
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	7,2	7,7	7,0	7,1	6,1	5,8	6,2	6,4	6,3
YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/11	2019/1
Yabancı Sermayeli Firma Sayısı	1.682	1.800	1.944	2.100	2.239	2.422	2.568	2.646	-
Yabancı Serm. Firmaların TR İçindeki Payı (%)	5,7	5,5	5,3	5,1	4,8	4,6	4,4	4,0	-
MARKA-PATENT SAYISI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/3
Marka Tescil Sayısı (Adet)**	2.146	3.234	4.096	4.366	4.323	5.928	5.398	5.460	1.682
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	6,0	6,2	6,0	6,0	6,2	7,1	6,9	6,7	6,0
Patent Tescil Sayısı (Adet)**	31	42	59	55	86	96	77	135	81
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	3,7	4,1	4,7	4,2	5,0	5,4	3,9	4,8	6,7
TURİZM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/3
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	1.370	1.368	1.407	1.294	1.201	672	762	946	82
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	4,4	4,4	4,2	3,6	3,3	2,5	2,4	2,4	1,5
TARIMSAL ÜRETİM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	3.648	4.100	3.652	5.024	5.940	7.508	7.598	-	-
Bitkisel Üretimin TR İçindeki Payı (%)	4,1	4,7	3,9	5,1	5,0	6,4	5,7	-	-
İŞ KAZALARI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/4
İş Kazasında Ölenenlerin TR İçindeki Payı (%)	7,5	5,6	6,0	2,6	5,1	3,7	4,7	3,4	6,9
MOTORLU KARA TAŞITLARI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/3
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	6,3	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0	6,0	6,1	6,2

Kaynak: TÜİK, TCMB, Risk Merkezi, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, T.C. Turizm Bakanlığı, TOBB

* Çeyreklik açıklanmakta olup, 1. çeyrek verileridir. ** Aylık veriler, başvuru verileridir.

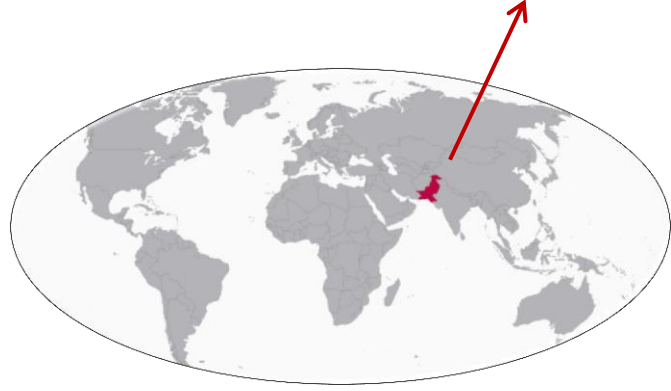
ÜLKE İNCELEMELERİ 41

PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ

Ekonomik Yapı

Pakistan 1947 yılında bağımsızlığını kazanmasının ardından, 50'li yıllarla birlikte **istikrarlı büyüme ve ekonominin yeniden yapılandırılması hedefleriyle** vakit kaybetmeksizin beşer yıllık kalkınma planları uygulamaya koymuştur. Kalkınma planları çerçevesinde özellikle **sanayileşme hamleleri ön plana alınmış**, imalat yatırım teşviklerinin artırılmasına önem verilmiştir.

90'lı yıllardaki liberalleşme hareketleriyle, döviz kontrolleri kaldırılmış ve finansal piyasalar serbestlik kazanmıştır. Ancak, Pakistan'daki iç siyasi çalkantılara ek olarak, küresel petrol şoku ve dünya piyasalarında gözlenen durgunluk sebebiyle, ekonomik hedeflerin gerçekleşmesi uzun vadelere yayılmıştır.

Pakistan'ın ekonomik gelişiminde **sanayileşmeye öncelik verilmiş** olmakla birlikte, **tarımın ciddi bir ağırlığı** vardır ve **tarım ülkede en önemli sektör konumundadır**. Alt kalemler bazında bitkisel üretim ve hayvancılık, yaklaşık yarı yarıya bir paya sahiptir. Nüfusun büyük bir çoğunluğunun kırsal bölgelerde yaşaması, tarımsal gelişimi destekleyen bir unsur olmuştur. Ülkedeki temel tarım ürünleri; "pamuk, hububat, patates, mısır, buğday, pirinç, şeker kamışı" şeklindedir. **Pakistan'ın dünyanın en büyük dördüncü büyük pamuk üreticisi** olması, ülkedeki tekstil sektörünü ve ekonomiyi besleyen önemli bir zenginliktir.

Sanayi sektöründe, imalat sanayinin ve katma değerli üretimin geliştirilmesi, başından beri planlı ekonominin en önemli bileşenlerinden biri olarak ele alınmıştır. Pakistan'da pamuk üretimindeki zenginliğe bağlı olarak **sanayide de tekstil sektörü ağırlıklı paya** sahiptir. Sanayi sınıfındaki diğer alt sektörler ise dokumacılık, deri ve deri sanayi, çimento, gıda ve içecek sanayi, kimyasal ürünler ve medikal ürünler şeklindedir.

Madencilik, ekonomiyi besleyen bir diğer sektör olarak dikkat çekmektedir. Altın ve bakır üretimi, madencilik açısından başat rol sahibidir. Madenciliğin geliştirilmesi ve atıl potansiyelin ekonomiye kazandırılması için teşvik politikalarına ve uluslararası işbirliklerine önem verilmektedir.

90'lı yıllardaki liberalleşme hareketlerinin önemli bir ayağı da **yabancı yatırımların geliştirilmesi** olmuştur. Yatırımların artırılması için pek çok sektörde teşvikler verilmesine önem verilmiştir. Yatırımların arttırılmaya çalışıldığı söz konusu süreçte, özellikle altyapı çalışmalarının geliştirilmesine önem verilmiştir.

Pakistan'ın **ihracata dayalı bir büyüme modeli benimsemiş olması**, yıllar itibariyle artan bir şekilde küresel ticaret hareketleriyle bütünleşmesini sağlamıştır. Dış ticaret faaliyetlerinin yürütüldüğü başlıca ülkelerin; **ABD, Çin, İngiltere ve Almanya gibi büyük ekonomiler olması**, küresel ticaretle bütünleşme çabalarının bir sonucudur. Ülkenin temel ihracat kalemleri; “pamuk ipliği, giyim eşyası, örülmüş dokumalar, diğer tekstil ürünleri ve şeker” iken, temel ithalat ürünleri ise; “petrol ve petrol ürünleri, makinalar, kimyasal ürünler, ulaşım araçları” şeklindedir.

Pakistan'ın Çin ile yürüttüğü stratejik ortaklık politikası, iki ülke ilişkilerinde olduğu kadar bölge ve dünyanın geleceği için de çok önemlidir. 2013'de mutabakat anlaşması imzalanan “**Çin-Pakistan Ekonomik Koridoru**” işbirliği geliştirme sürecinin en büyük atılımı sayılabilir. **Modern İpek Yolu Projesi'nin en önemli kilit noktası** olarak da değerlendirilen söz konusu ekonomik koridor, 2700 kilometrelik uzun bir hatta ulaşım ağları, fiber bağlantılar, enerji boru hatları, sanayi bölgeleri ve özel ekonomik bölgeler kurulmasını içermektedir. Ekonomik Koridorun tam olarak hayata geçirilmesiyle, Modern İpek Yolu Projesi'nin büyük bir kısmının tamamlanmış olmasıyla birlikte, Pakistan'ın küresel ekonomi ile entegrasyonu ciddi bir ivme kazanacaktır.

Türkiye- Pakistan İlişkileri

Türkiye-Pakistan ilişkileri uzun ve köklü bir geçmişe sahip olup, yoğun işbirliği anlayışına dayalıdır. Pakistan'ın bağımsızlığını kazanmasının ardından, **en yakın ilişki kurduğu ülkelerden biri Türkiye** olmuştur. İlişkilerin geliştirilmesi amacıyla 2009 yılında **Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi** kurulmuş ve bir süre sonra **Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi** düzeyine yükseltilmiştir. Söz konusu Konsey kapsamında, iki ülke arasında farklı alanlarda işbirliği geliştirilmesi amacıyla **60 tane anlaşma** imzalanmıştır.

Türkiye-Pakistan dış ticaret dengesinde yıllar itibariyle değişimler gözlenmiştir. Türkiye'nin Pakistan'a ihracatındaki temel kalemler “elektrikli cihazlar, inşaat demirleri, pamuklu mensucat, tekstil makineleri, diğer makine-cihazlar” şeklindedir. Türkiye'ye Pakistan'dan gerçekleştirilen ithalattaki temel kalemler ise, “pamuk ipliği, deri ve köseleden giyim eşyaları, hazır giyim ürünleri ve diğer tekstil ürünleri”dir. **Müzakereleri devam eden Serbest Ticaret Anlaşması'nın ivedilikle nihayete erdirilmesiyle**, ticaret hacminin ivme kazanması beklenmektedir.

Yakın işbirliğine dayanan ilişkilerin bir sonucu olarak Pakistan, Türkiye'den gelen yatırımlara her zaman önem verdiğini ifade etmektedir. Pakistan'ın **jeo-stratejik konumu, genç ve dinamik nüfusu, özel ekonomik bölgelerinin varlığı ve teşvik mekanizmasının işlerliği** yatırımları cazip kılan hususlardır. Yatırımlarda öne çıkan sektörler ise, “tekstil, gıda işleme, enerji, madencilik, lojistik, bilişim, otomotiv, eczacılık ve turizm”dir. Çin Ekonomik Koridoru sürecinde yatırımların giderek önem kazandığı Pakistan'da, yatırım mekanizmaları ve süreçleri ile ilgili detaylı bilgiler, **Başbakanlık Yatırım Kurulu**'ndan edinilebilmektedir. (<http://boi.gov.pk/>)

PAKİSTAN ÜLKE PROFİLİ (2017)

Nüfus (Milyon Kişi)	197,0
Nüfus Artış Hızı (%)	2,0
GSYİH (Milyar Dolar)	305,0
GSYİH (%)	5,7
Kişi Başı GSYİH (Dolar)	1.548
Enflasyon Oranı (%)	3,9
İşsizlik Oranı (%)	6,1
İhracat (Milyar Dolar)-2018	23,6
İhracatta ilk 5 Ülke-2018	ABD, Çin, İngiltere, Afganistan, Almanya
Temel İhracat Ürünleri-2018	Pamuk, Tekstil ürünleri, Hububat, Şeker mamulleri
İthalat (Milyar Dolar)-2018	60,2
İthalatta ilk 5 Ülke-2018	Çin, BAE, S.Arabistan, ABD, Endonezya
Temel İthalat Ürünleri-2018	Mineral yakıtlar, Elektrikli makinalar, Kimyasal ürünler, Motorlu taşıtlar
Cari Denge (%; GSYİH)	-4,2
İmalat Sanayi (%; GSYİH)	12,0
Tarım (%; GSYİH)	24,7
Sanayi (%; GSYİH)	19,1
Hizmetler (%; GSYİH)	56,3

Kaynak: IMF, Dünya Bankası

PAKİSTAN DIŞ TİCARET PROFİLİ (2018)

İHRACAT ÜRÜNLERİ	(Milyar \$)	İTHALAT ÜRÜNLERİ	(Milyar \$)
Dokumaya elverişli maddelerden hazır eşya	4,1	Mineral yakıtlar ve yağlar	17,2
Pamuk	3,5	Nükleer reaktörler, kazanlar, makinalar	6,3
Örme giyim eşyası ve aksesuarı	2,9	Elektrikli makina ve cihazlar	4,3
Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	2,6	Demir ve çelik	3,7
Hububat	2,4	Organik kimyasal ürünler	2,8
Deri eşya	0,7	Motorlu kara taşıtları	2,6
Şeker ve şeker mamulleri	0,5	Plastikler ve mamulleri	2,5
Mineral yakıtlar ve yağlar	0,5	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar	2,1
Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	0,4	Yağlı tohum ve meyvalar	1,5
Tuz; kükürt; topraklar ve taşlar	0,4	Pamuk	1,2

Kaynak: Trademap (İlk 10 ürünü yansıtmaktadır.)

TÜRKİYE – PAKİSTAN TİCARET PROFİLİ (2018)

Fasıl Adı	Türkiye'nin Pakistan'a İhracatı (Milyon \$)	Fasıl Adı	Türkiye'nin Pakistan'dan İthalatı (Milyon \$)
Özel amaçlı makineler	50,3	Tekstil iplikçiliği ve dokumacılığı	200,8
Tekstil iplikçiliği ve dokumacılığı	50,2	Giyim eşyası (kürk hariç)	27,6
Genel amaçlı makinalar	44,7	İçecekler	22,4
Diğer kimyasal ürünler	33,4	Ana kimyasal maddeler	21,3
Ana kimyasal maddeler	24,9	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	7,3
GENEL TOPLAM	462,2	GENEL TOPLAM	330,7

Kaynak: TÜİK

EBSO ARAŞTIRMA

Hazırlayanlar

Aslıhan GÜL

Türker ADAKALE

Kontrol Eden

Özdem EKİNCİ

İletişim: arastirma@ebso.org.tr

Aylık Ekonomi Bültenlerinin tamamına, <http://www.ebso.org.tr/tr/dosyalar/yayinlar/aylik-ekonomik-bulten> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Odamız tarafından kamuya açık uluslararası ve ulusal ölçekli kaynaklardan elde edilen bilgiler ve veriler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmaktadır.

Raporda yer alan metinler ve veriler sadece bilgilendirme amaçlıdır. Hazırlanan bu raporda Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde yatırım ve alım-satım hususlarında tavsiyede bulunma amacı gütmemektedir.

Rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın telif hakkı olup, Odamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz.

Tüm haklarımız saklıdır.